

Кафедра управління та адміністрування

Схвалено:

На засіданні кафедри управління та
адміністрування

Протокол № 9 від 18 червня 2024 р.

Завідувач
кафедри

Юлія Малашенко

СИЛАБУС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ «Фінансовий аналіз»

Спеціальності: 072 «Фінанси, банківська справа, страхування та фондовий ринок»

Освітнього рівня: перший (бакалаврський) рівень

Освітньої програми: «ФІНАНСИ, БАНКІВСЬКА СПРАВА ТА СТРАХУВАННЯ»

Спеціалізація: _____

Кременчук, 2024

Розробники силабусу навчальної дисципліни:

Гноєвий Валентин Григорович – кандидат економічних наук, доцент, доцент кафедри управління та адміністрування

Викладач:

Гноєвий Валентин Григорович – кандидат економічних наук, доцент, доцент кафедри управління та адміністрування

Силабус розглянуто на засіданні кафедри управління та адміністрування
Протокол № 9 від «18» червня 2024р.

1. Загальна інформація про навчальну дисципліну

Назва навчальної дисципліни	Фінансовий аналіз
Шифр та назва спеціальності	072 «Фінанси, банківська справа, страхування та фондовий ринок»
Рівень вищої освіти	перший (бакалаврський) рівень
Статус дисципліни	обов'язкова
Кількість кредитів і годин	5 кредитів / 150 год Лекції: 26 Практичні заняття: 26 Самостійна робота студентів: 98
Терміни вивчення дисципліни	7 семестр
Мова викладання	українська
Вид підсумкового контролю	Екзамен
Сторінка дисципліни на сайті	https://krm.maup.com.ua/methodical-support-of-educational-disciplines/

2. Загальна інформація про викладача. Контактна інформація

Гноєвий Валентин Григорович	
Науковий ступінь	кандидат економічних наук
Вчене звання	доцент
Посада	доцент кафедри управління та адміністрування
Контактна інформація викладача:	
E-mail	gnoevuy@ki-maup.com.ua
Контактний тел.:	+380674424932
Телефон кафедри	(0536) 75-88-58
Портфоліо викладача	https://krm.maup.com.ua/department-of-management-and-administration/

3. Анотація курсу

Мета навчальної дисципліни: формування знань з теорії та практики фінансового аналізу, засвоєння теоретикометодологічних основ проведення фінансового аналізу, вивчення його сутності та організації, методів та показників, формування практичних навиків проведення фінансового аналізу.

Предмет курсу: аналіз майна, аналіз джерел формування капіталу підприємств., аналіз грошових потоків, аналіз прибутковості та рентабельності, аналіз ліквідності та платоспроможності, аналіз фінансової стійкості, аналіз ділової активності, комплексний фінансовий аналіз.

Пререквізити: Дисципліна базується на знаннях отриманих у межах наступних дисциплін «Фінанси підприємств», «Облік і аудит», «Інвестування», «Податкова система», «Банківська система».

Постреквізити: Знання та вміння, отримані в рамках курсу, є необхідною основою для проходження виробничої практики та застосування у практичній роботі фінансиста.

4. Програмні компетентності та результати навчання

Дисципліна Фінансовий аналіз забезпечує формування наступних компетентностей та результатів навчання, визначених в освітньо-професійній програмі «**ФІНАНСИ, БАНКІВСЬКА СПРАВА ТА СТРАХУВАННЯ**»:

Загальні компетентності	ЗК 1. Здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу.
	ЗК 8. Здатність до пошуку, оброблення та аналізу інформації з різних джерел.
Спеціальні компетентності	СК 3. Здатність до діагностики стану фінансових систем (державні фінанси, у тому числі бюджетна та податкова системи, фінанси суб'єктів господарювання, фінанси домогосподарств, фінансові ринки, банківська система та страхування).
	СК 4. Здатність застосовувати економіко-математичні методи та моделі для вирішення фінансових задач.
	СК 7. Здатність складати та аналізувати фінансову звітність.
Результати навчання	ПР 9. Знати механізм функціонування державних фінансів, у т.ч. бюджетної та податкової систем, фінансів суб'єктів господарювання, фінансів домогосподарств, фінансових ринків, банківської системи та страхування.
	ПР 10. Ідентифікувати джерела та розуміти методологію визначення і методи отримання економічних даних, збирати та аналізувати необхідну фінансову інформацію, розраховувати показники, що характеризують стан фінансових систем.
	ПР 14. Вміти абстрактно мислити, застосовувати аналіз та синтез для виявлення ключових характеристик фінансових систем, а також особливостей поведінки їх суб'єктів.

5. Зміст навчальної дисципліни та розподіл бюджету часу

Тема 1. Сфера прийняття управлінських рішень і мета фінансового аналізу.

Предмет і завдання курсу “Фінансовий аналіз”, його місце в системі економічної підготовки кадрів. Структура курсу. Зв'язок курсу з іншими економічними дисциплінами.

Оцінка ефективності функціонування компанії (фірми). Поняття фінансового аналізу, його цілі. Зміст і завдання фінансового аналізу. Оцінка ефективності функціонування компанії (фірми) за допомогою фінансового аналізу.

Тема 2. Джерела інформації для фінансового аналізу.

Фінансова звітність як інформаційна база для фінансового аналізу.

Бухгалтерський баланс і Звіт про фінансові результати як основні джерела оцінки фінансового становища підприємства. Складання агрегованого балансу-нетто для різних цілей фінансового аналізу.

Звіт про рух грошових коштів. Звіт про власний капітал.

Статистична звітність. Дані управлінського (внутрішньогосподарського) обліку.

Тема 3. Види, методи, прийоми і способи фінансово-економічного аналізу.

Методи і загальні прийоми аналізу.

Розрахунок відносних і середніх величин, ряди динаміки, побудова графіків, розрахунок різниць, ланцюгові підстановки, індексний метод, метод групування, балансовий метод, метод кореляції, метод лінійного програмування.

Зміст і методи фінансового аналізу. Порівняння змін у фінансовій звітності за роками (методи порівняння і вивчення рядів динаміки). Вивчення серії трендів. Структурний аналіз звичайної фінансової звітності.

Розрахунок і аналіз фінансових показників і коефіцієнтів.

Тема 4. Аналіз фінансових результатів діяльності підприємства.

Значення та завдання, об'єкти, джерела інформації та основні етапи аналізу фінансових результатів роботи підприємства.

Аналіз структури операційних витрат за економічними елементами і аналіз собівартості за калькуляційними статтями витрат на основі Звіту про фінансові результати.

Види прибутку підприємства. Аналіз рівня і динаміки фінансових результатів за даними звітності. Аналіз взаємозв'язку витрат, обсягів діяльності і прибутку. Факторний аналіз прибутку в системі “директкостинг”.

Аналіз формування чистого прибутку. Аналіз резервів збільшення прибутку. Оцінка втрачених можливостей збільшення прибутку та причини цього.

Фактори, що впливають на розмір чистого прибутку, їх класифікація на внутрішні і зовнішні.

Тема 5. Аналіз рентабельності.

Показники рентабельності у фінансовому аналізі.

Порядок розрахунку та аналізу показників рентабельності, що застосовуються для оцінки господарської діяльності підприємства.

Факторний аналіз показників рентабельності, методика розкриття їх зростання.

Визначення “порогу рентабельності” (точки беззбитковості) і “запасу” фінансової міцності.

Тема 6. Аналіз складу і джерел утворення майна підприємства.

Інформаційна база аналізу. Показники порівняльного аналітичного балансу і методика їх розрахунку.

Загальна оцінка фінансово-майнового становища підприємства. Аналіз якісних зрушень у майновому становищі підприємства.

Основні аналітичні показники майнового становища підприємства (активна частина основних засобів, коефіцієнт їх зносу, вибуття тощо).

Аналіз джерел формування майна (коштів) підприємства.

Тема 7. Аналіз фінансової стійкості.

Фінансовий і операційний важелі: поняття, розрахунок та визначення сили дії.

Поняття фінансової стійкості. Фінансова стійкість за критерієм стабільності джерел покриття запасів. Визначення забезпечення підприємства власними оборотними коштами.

Чотири типи фінансової стійкості – абсолютне, нормальне, нестійке (передкризове) та кризове фінансове становище. Складання агрегованого балансу для визначення фінансової стійкості.

Фінансові коефіцієнти, що характеризують фінансову стійкість, — маневреності, покриття запасів, незалежності тощо.

Методика визначення і аналізу рівня операційного (виробничого) лівериджу (важеля).

Методика визначення і аналізу рівня фінансового лівериджу (важеля).

Аналіз ділової активності підприємства

Тема 8. Аналіз ліквідності та платоспроможності.

Кредитоспроможність, ліквідність та платоспроможність: їх поняття та співвідношення. Робочий капітал як засіб ліквідності. Поточні активи та зобов'язання.

Аналіз дебіторської і кредиторської заборгованості за обсягом, структурою та строками їх виникнення.

Показники ліквідності: методи обчислення, оптимальні значення. Відмінності між ліквідністю балансу та ліквідністю активів.

Складання агрегованого балансу для визначення ліквідності.

Тема 9. Аналіз потоків грошових коштів і фінансові прогнози.

Моделі потоків грошових коштів. Короткострокові прогнози грошових коштів. Значення оцінок обсягів продаж.

Аналіз потоків грошових коштів. Звіт про рух грошових коштів як джерело фінансового аналізу.

Тема 10. Комплексний аналіз і рейтингове оцінювання фінансового становища підприємств.

Завдання і вимоги до рейтингового оцінювання. Етапи аналізу: збір і обробка інформації, вибір показників рейтингу, визначення еталонного показника, розрахунок підсумкового рейтингового показника, ранжирування підприємств за рейтингом

Планування загальної потреби підприємства в капіталі. Планування капіталу для фінансування основних засобів і нематеріальних активів. Планування капіталу для фінансування оборотних активів.

Таблиця бюджету навчального часу (год)

Тема / завдання	Бюджет навчального часу (год)		
	Лекції	Практичні (семінарські) заняття	Самостійна робота студента
Тема 1.	2	2	7
Тема 2.	2	2	7
Тема 3.	2	2	9
Тема 4.	3	3	7
Тема 5	3	3	9
Тема 6.	2	2	7
Тема 7.	3	3	9
Тема 8.	3	3	7
Тема 9.	3	3	9
Тема 10.	3	3	7
ІРАЗ			20
Всього годин:	26	26	98

6. Методи навчання та система оцінювання

Лекційні та практичні заняття проводяться у аудиторіях Інституту та/або з використанням технологій дистанційного навчання на платформі Zoom за допомогою поєднання різних форм та методів навчання.

Проблемно-орієнтовані лекції: кожна лекція починається з постановки практичної проблеми, яка вирішується протягом заняття.

Робота на **практичних заняттях** передбачає опрацювання лекційного матеріалу та виконання практичних завдань.

Самостійна робота також передбачає опрацювання навчально-методичних матеріалів (підручників, навчальних посібників тощо) та виконання індивідуальної розрахунково-аналітичної роботи.

Індивідуальне розрахунково-аналітичне завдання (ІРАЗ) має за мету сформулювати у студентів навички самостійного проведення аналізу фінансово-економічного стану та результатів фінансово-господарської діяльності підприємства.

Під час виконання ІРАЗ здобувач має проаналізувати та зробити відповідні висновки щодо фінансово-економічного стану та результатів фінансово-господарської діяльності підприємства за даними фінансової звітності, яку він на власний вибір отримує на сайті Агентства з розвитку інфраструктури фондового ринку України (<https://www.smida.gov.ua/>) або безпосередньо на сайтах підприємств, установ та організацій.

У ІРАЗ обов'язково мають бути розраховані та проаналізовані наступні показники (проаналізована інформація) за останні 3 роки в динаміці щодо:

- 1) загальної характеристики підприємства (сфера та основні види діяльності, кількість працівників, основні види продукції (товарів, робіт, послуг), конкуренти підприємства тощо);
- 2) аналіз майна підприємства та джерел його формування;
- 3) аналіз ліквідності та платоспроможності;
- 4) аналіз фінансової стійкості;
- 5) аналіз прибутку;
- 6) аналіз рентабельності (факторний аналіз рентабельності – за потреби);
- 7) аналіз ділової активності;
- 8) загальний висновок щодо фінансово-економічного стану та результатів фінансово-господарської діяльності підприємства.

ІРАЗ оцінюється максимально у 20 балів за наступними критеріями:

20 балів – завдання виконане у повному обсязі, проаналізовано всі показники, зроблені деталізовані висновки за результатами аналізу;

15 балів – завдання виконане у повному обсязі, розраховано всі показники, однак є наявність неточностей в розрахунках, невірному перенесення даних із фінансової звітності, висновки недеталізовані (поверхневі, констатують лише динаміку показників);

10 балів – завдання виконано частково, розраховані не всі необхідні групи показників, допущені помилки у методиці проведення фінансового аналізу, зроблені невірні висновки.

5 балів – завдання виконано менш ніж на 50%, студент приступив лише до розрахунків деяких груп показників, допущені суттєві помилки у методиці проведення фінансового аналізу, висновки відсутні.

Робота з інформаційними джерелами: Студенти мають вивчати базову і додаткову літературу, технічну документацію, періодичні видання та професійні Інтернет-ресурси.

Підготовка до контрольних заходів: Систематична підготовка до всіх видів поточного та підсумкового контролю, включаючи модульні контрольні роботи, екзамен.

Науково-дослідна робота (за бажанням): Участь у роботі наукових гуртків, підготовка доповідей для студентських конференцій, написання тез або статей.

Таблиця розподілу балів (Екзамен)

Тема/завдання	Робота на практ./семінар. занятті	Самостійна робота	Всього
Тема 1.	4		4
Тема 2.	4		4
Тема 3.	4		4
Тема 4.	4		4
Тема 5.	4		4
Тема 6.	4		4
Тема 7.	4		4
Тема 8.	4		4
Тема 9.	4		4
Тема 10.	4		4
ІРАЗ		20	20
Екзамен			40
Загальна кількість балів за семестр			100

До екзамену допускаються студенти, які виконали усі види робіт, передбачені навчальним планом. Підсумкова оцінка з дисципліни складається з двох складових: стартової (заходи поточного контролю, максимум 60 балів) та екзаменаційної (завдання на іспиті, максимум 40 балів).

Система оцінювання та вимоги.

Система оцінювання для такої дисципліни побудована так, щоб максимально заохочувати активну роботу студентів протягом усього курсу. Вона повинна об'єктивно відображати як теоретичні знання студента, так і, що найважливіше, його практичні навички.

Робота на практичних заняттях оцінюється за активністю, правильністю виконання завдань та здатністю пояснити свої дії.

Самостійна робота включає опрацювання додаткових матеріалів та виконання невеликих домашніх завдань (напр., складання калькуляцій, облікових реєстрів, форм фінансової звітності та аудиторських документів).

Екзамен передбачає відповіді на теоретичні питання (у вигляді тестових завдань) та розв'язання комплексної практичної задачі.

7. Технічне обладнання та/або програмне забезпечення

Технічне й програмне забезпечення/обладнання, наочність: мультимедійне обладнання, комп'ютери, системи он-лайн тестування, платформа дистанційного навчання.

8. Політика курсу:

Для успішного засвоєння курсу здобувач освіти має регулярно відвідувати лекційні та практичні заняття, активно працювати, своєчасно та якісно виконувати всі завдання для самостійної роботи та практичні завдання. Пропущені заняття мають бути відпрацьовані у встановленому порядку. Курс передбачає дотримання принципів академічної доброчесності. Усі роботи (практичні, самостійні, контрольні) мають бути виконані самостійно. Виявлення плагіату, списування, фабрикації чи фальсифікації даних призведе до анулювання роботи з оцінкою «0».

Шкала оцінювання: національна та ЄКТС

Сума балів за всі види навчальної діяльності	Оцінка ECTS	Оцінка за національною шкалою	
		для екзамену, курсового проекту (роботи), практики	для заліку
90 - 100	A	відмінно	зараховано
82 - 89	B	добре	
75 - 81	C		
68 - 74	D	задовільно	
60 - 67	E		
35 - 59	FX	незадовільно з можливістю повторного складання	не зараховано з можливістю повторного складання
1 - 34	F	незадовільно з обов'язковим повторним вивченням дисципліни	не зараховано з обов'язковим повторним вивченням дисципліни

9. Методичне забезпечення навчальної дисципліни.

Навчально-методичний супровід дисципліни це сукупність усіх навчальних і методичних матеріалів, які використовуються для викладання курсу.

10. Рекомендовані джерела

Основні:

1. Дропа Я.Б. Фінансовий аналіз. Навчальний посібник. Львів : ЛНУ ім. Івана Франка, 2023. – 238 с.
2. Фінансовий аналіз. Навчальний посібник / А.В. Череп, О.В. Гамова, І.А. Козачок. Київ: Конкорд. 2024. 268 с.
3. Облік та фінанси : навчальний посібник (за Програмою предметного тесту з обліку та фінансів єдиного фахового вступного випробування для вступу на навчання для здобуття ступеня магістра)/ [за ред. Куцика П. О. ; П. О. Куцик, Р. М. Воронко, Т. О. Герасименко, О. І. Копилук, В. І. Бачинський та ін.]. – Львів: вид-во ЛТЕУ, 2023. – 345 с.
4. Магопєць О.А., Шалімова Н.С., Черновол О.М. Фінансовий аналіз: видання 2-ге виправлене і доповнене. – Кропивницький: ЦНТУ. 2022 р. 230 с.
5. Косова Т.Д. Фінансовий аналіз. Навчальний посібник рекомендовано МОН України. Київ. ЦУЛ. 2022. 440 с.

Додаткові:

1. Берест М. М. Фінансовий аналіз [Електронний ресурс] : навч. посіб. / М. М. Берест ; Харківський національний економічний університет ім. С. Кузнеця. - Електрон. текстові дан. (2,33 МБ). - Х. : ХНЕУ ім. С. Кузнеця, 2017. - 163 с. : іл.
2. Фінансовий аналіз. Навчальний посібник / М. Р. Лучко, С. М. Жукевич, А. І. Фаріон – Тернопіль:, ТНЕУ, – 2016 – 304 с.
3. Тютюнник Ю. М., Дорогань-Писаренко Л. О., Тютюнник С. В. Фінансовий аналіз : навч. посіб. / Тютюнник Ю. М., Дорогань-Писаренко Л. О., Тютюнник С. В. – Полтава : ПДАА, 2016. – 430 с.
4. Фінансовий аналіз : навчальний посібник / І. П. Отенко, Г. Ф. Азаренков, Г. А. Іващенко. – Х. : ХНЕУ ім. С. Кузнеця, 2015. – 156 с.

Інформаційні ресурси в Інтернеті:

1. Агентство з розвитку інфраструктури фондового ринку України // [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://www.smida.gov.ua/>
2. Офіційний сайт Державної служби статистики України // [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://www.ukrstat.gov.ua/>
3. Загальнодоступна інформаційна база даних Національної комісії з цінних паперів та фондового ринку про ринок цінних паперів // [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://www.stockmarket.gov.ua/>